

TOEN ER NOG... LEPELAARS WAREN

We kregen een oud boekje in handen: "Vogelbescherming, praktische vogelzorg om huis en hof en in de vrije natuur", door W. Tolsma, uitg. NV De Nederlandsche Boek- en Steendrukken, v/h H.L. Smits, Den Haag, 1936.

Tolsma noteert in zijn inleiding, dit boekje geschreven te hebben om de vogels te helpen in hun strijd om het bestaan. Dat -na vijf en dertig jaar- deze hulp nog altijd hard en hard nodig is, bevestigt ook nog weer eens duidelijk het belang van het werk van de vogelwerkgroepen in ons land: het signaleren en registreren van allerlei feiten over het wel en wee in onze vogelwereld.

Interessant was vooral te lezen, hoe ver vóór het bestaan van de eerste Vogelwet (25 mei 1880), feitelijk al eeuwen geleden, er tekenen vielen waar te nemen, die tenslotte resulteerden in de noodzakelijke geboorte van deze vogelwet. Zo werd b.v. op 2 april 1529 in het Haagsche Bosch een plakkaat aangebracht dat verbod -op straffe van geldboete, sub. "met roede gegeeselt"- nesten van enig gevogelte, klein of groot, te roven en de eieren of jonge vogels eruit te nemen. Een ander plakkaat (24 juli 1767) verbood het vangen, kopen of verkopen van nachtegalen en het verstoren van hun nesten en eieren in het gehele houtvesting van Holland en West Friesland op straffe van f 100,--..... voor elke vogel, nest of ei (!), zodat onwillekeurig de vraag ons bekruipt, of vandaag de dag het verschijnsel "vogel" in deze razendsnel veranderde wereld nog wel zo hoog wordt aangeslagen! Zo ontdek ik in de verbodsbepalingen-notities van Tolsma, dat er in 1542 kraanvogels in Friesland hebben gebroed. En meer nog.

Het zou in dit bestek te lang worden, om uit dit aardige boekje op te sommen, wat er zoal tot aan 1936 aan wetgeving is veranderd, maar interessanter nog en triest tegelijk, wat er tot die tijd sinds vele jaren her uit onze vogelstand voorgoed verdwenen is. Eén voorbeeld, letterlijk aangehaald;

"Omstreeks 1750 broedden op het Horstermeer, bij Nederhorst den Berg, naar schatting 1000 paar lepelaars, 700 paren reigers en meer dan 1000 paar aalscholvers. In één week werden er 1600 eieren geraapt van lepelaars, 800 van reigers en 1100 van schollewaars. Tientallen jaren daarna zijn deze vogels aldus geëxploiteerd, tot er tenslotte niet veel meer van over was. De kolonies van lepelaars en purperreigers, die nu nog een veilig verblijf hebben in het Naardermeer, sinds dit eigendom werd van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, zijn slechts armzalige overschotjes.

Een nog sterkere indruk van vroegere vogelrijkdom krijgen we door de mededelingen van verschillende schrijvers

over het Schollevaarseiland bij Nieuwerkerk aan de IJssel, gelegen midden in de nu drooggemaakte en ingepolderde plassen.

In ontelbare scharen broedden daar aalscholvers, blauwe reigers, purperreigers en lepelaars en bovendien roerdompen, woudaapjes, kwakken, allerlei soorten eenden, futen, zeezwaluwen (waarschijnlijk is hier bedoeld de zwarte stern), visdiefjes, kokmeeuwen, enz. Zelfs de aalscholvers broedden er op of vlak boven de grond, aldus Tolma.

Toen professor Harting, las ik verder, deze plaats in 1864 bezocht, kon de gids aldaar hem mededelen, dat hij drie jaar geleden de laatste aalscholver had gezien. In 1866 waren ook de reigers, lepelaars en kwakken verdwenen.

Kortom: een boekje, dat naast vele noteringen over vogelbescherming, voeding, het scheppen van broedgelegenheid en de jacht bijvoorbeeld, zeker als historisch document het bezitten waard is en om de antiekwariaten voor af te gaan.

.....th.

BORDEN GEPLAATST

De Borden "Pas op, Vogels" zijn geplaatst. Bij bijverden ons vorig najaar voor de plaatsing van deze borden aan het begin van de dijkwegen van Zuidelijk-Flevoland.

Aan de hand van diverse tellingen konden wij vaststellen, dat er sprake was van een bijzonder groot aantal verkeersslachtoffers.

In het januari-nummer van de Korhaan betreurden wij het uitblijven van de borden ondanks de toezeggingen van de Dienst Zuiderzeewerken.

Nu echter alle hulde aan deze dienst.

En laten we hopen, dat de automobilisten gewaarschuwd zullen zijn.

Zoals ten elders in dit nummer kan lezen, maken de vogels, wanneer de auto's niet harder dan 30 km/uur rijden, nog een kans het vege lijf te redden.